

1.5.3 NORDØSTARKTISK BLÅKVEITE

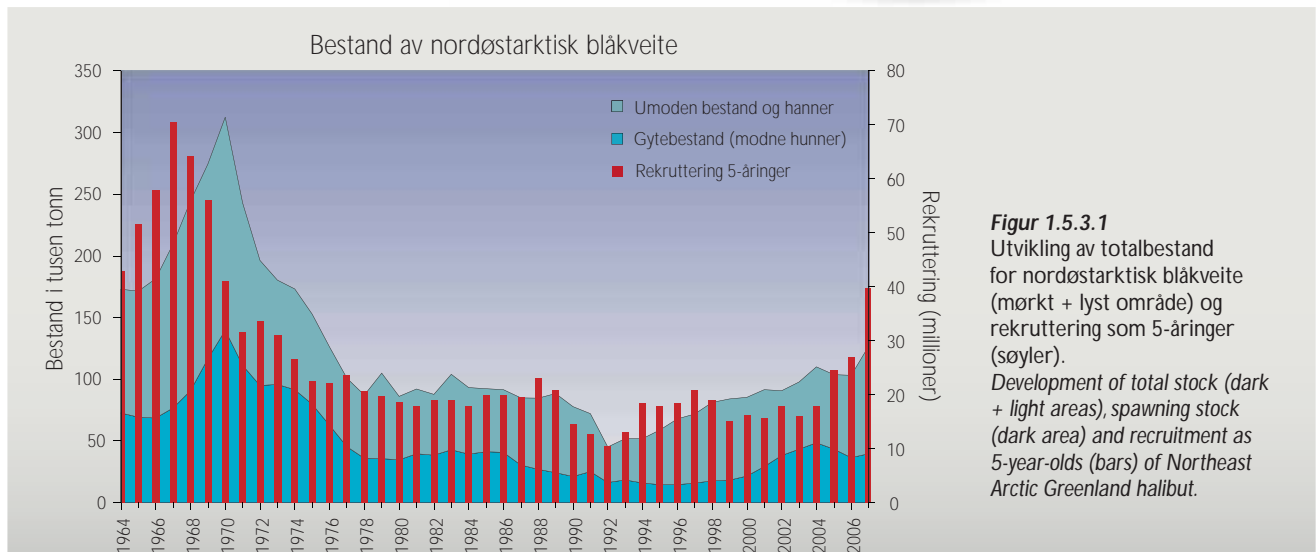
Åge Høines

aage.hoines@imr.no

□ Status og råd

Situasjonen for blåkveitebestanden er usikker. De siste bestandsberegningene viser at både totalbestand og gytebestand er lav i et historisk perspektiv, men at de gradvis er blitt bedre (figur 1.5.3.1). Årsklassene etter 1990 har vært stabile på et relativt lavt nivå, men antall rekrutter synes å øke etter 2005. I 2007 ligger bestanden over gjennomsnittet for de siste 30 årene, og vi må helt tilbake til 1975 for å finne høyere tall. Fiskedødeligheten de siste årene er beregnet til å være lavere enn langtidsgjennomsnittet. En enda lavere fiskedødelighet kunne ført bestanden raskere opp på et høyere nivå. Disse faktorene til sammen indikerer en positiv trend i bestanden, selv om økningen er moderat.

Rådet fra ICES er det samme som for 2007 og 2008: å begrense fisket til under 13 000 tonn.

Fiskeri

I 2002 og 2003 var fangstene kommet ned mot nivået som ble anbefalt av ICES. I perioden 2004–2006 (figur 1.5.3.2) lå de langt over ICES' anbefalinger, som var på under 13 000 tonn. I 2007 ble fangstene redusert igjen, men lå fortsatt noe over anbefalingen. ICES understreker at det bør iverksettes ytterligere tiltak for å kontrollere fisket.

Fisket er regulert ved hjelp av bifangstbestemmelser og et begrenset kystfiske for fartøy under 28 meter. Dette har ikke vært tilstrekkelig til å holde fangstene nede på ønsket nivå. Innrapportert norsk fangst i 2008 og tall for det utenlandske fisket vil trolig gi en totalfangst litt lavere enn i 2007. Konvensjonelle fartøy under 28 meter, som har hatt anledning til et avgren-

set direktefiske ca. én måned om sommeren, tok vel 2 300 tonn i 2008. Dette er vesentlig lavere enn de foregående årene, og på nivå med den opprinnelige kvoten på 2 500 tonn. Den norsk-russiske fiskerikommisjon har de siste årene satt av

3 000–4 900 tonn til hver av partene for forskningsformål. Av dette har Norge benyttet 2 300–2 600 tonn hvert år de siste tre årene. Det resterende er tatt som bifangst, hovedsakelig i trålfisket etter andre arter.

Foto: Thomas de Lange Wenneck

Northeast Arctic Greenland Halibut

The catch of Northeast Arctic Greenland halibut in 2002 and 2003 was at the advised level of about 13,000 tonnes, but the landings after 2004 have been well above. The ICES advice for 2009 is to reduce catches to increase the stock. Management measures after 1992 did not sufficiently limit the catches, but the catches in 2002 and 2003 were nearly at the level advised by ICES. The spawning stock (mature females only) increased slowly

after 1996, but is still at a low level in a historical perspective. Nevertheless, both the total stock and the spawning stock in 2007 are estimated to be above the mean of the last 30 years. The present spawning stock of approximately 39,500 tonnes is at the same level as in the mid 1980s. Recruitment has shown low annual variation over the period, but with an increasing trend after 2004. The ICES advice for 2009 is the same as for 2008.

Blåkveite

Reinhardtius hippoglossoides

Andre norske navn: Svartkveite

Familie: Flyndrefamilien

Maks størrelse: 20 kg og 120 cm

Levetid: Sannsynligvis mer enn 30 år

Leveområde: Langs eggakanten fra engelsk sektor til Frans Josefs land og i dypere områder av Barentshavet

Hovedgyteområde: Langs eggakanten mellom Vesterålen og Spitsbergen

Gytetidspunkt: Om vinteren

Føde:

Reker, lodde, polartorsk og fiskeavfall

Særtrekk:

Arktisk fisk som sjelden finnes i vann varmere enn 4 °C

Nøkkeltall:

KVOTERÅD 2009:

Mindre enn 13 000 tonn

KVOTERÅD 2008:

Mindre enn 13 000 tonn

SISTE ÅRS KVOTE: Ingen totalkvote, men 8 000 tonn forskningskvote (fordelt mellom Norge og Russland), 2 500 tonn til norsk kystfiske samt lovlig bifangst

SISTE ÅRS FANGST (PROGNOSE), TOTAL: 14 500 tonn, norsk: 8 000 tonn

NORSK FANGSTVERDI (2007):

140 millioner kroner

Fakta om bestanden

Forskning innenfor det norsk-russiske forskningsprogrammet har vist at det er genetiske forskjeller på blåkveite fra ulike regioner. Undersøkelsene finner ingen forskjell på individer fra Haltenbanken og nordover rundt Svalbard, men de var forskjellige fra individer samlet inn ved Færøyene, Grønland og Canada. Dette viser at nordøstatlantisk blåkveite er en selvstendig bestand med lite utveksling med andre bestander.

Nyere forskning viser at hoveddelen av voksen nordøstarktisk blåkveite er fordelt langs eggakanten mellom Fastlands-Norge og Svalbard gjennom hele året. Østover i Barentshavet er det svært begrenset forekomst av voksen blåkveite. Ungfisken finnes hovedsakelig nord og øst for Svalbard til Kvitøya og Frans Josefs land. Det viktigste gyteområdet er lokalisert til øvre del av eggakanten nord og sør for Bjørnøya.

Hovedgyting foregår på dypt vann (500–800 m) om høsten og vinteren på eggakanten mellom 70 og 75°N. Egg og larver driver med strømmen, avhengig av hvor gytingen foregår. De siste ti årene er hoveddelen av egg og larver blitt ført

nordover langs Svalbard og østover mot Frans Josefs land. Mot slutten av sommeren og begynnelsen av høsten starter ung blåkveite å bunnslå. Lengden er da ca. 6–7 cm. Dette skjer etter en relativ lang pelagisk fase (8–10 måneder), hvor larvene har spredd seg over et stort område helt ut til bestandens grenser. De første 3–4 årene tilbringer blåkveita i eller nær området hvor den bunnslår, som regel i relativt grunt vann (100–300 m). Etter hvert som den vokser trekker den ut av ungfiskområdet til voksenområdet på eggakanten og i de dypere delene av Barentshavet.

Mer enn 40 ulike byttedyr er funnet i magen til blåkveite. Fisk dominerer (hovedsakelig lodde og polartorsk) i tillegg til blekksprut, reker og avfall fra fiskebåter. Når fisken blir større, forsvinner de minste byttedyrene (reker og lodde), og andelen torsk, hyse og fiskeavfall øker. Det er lite som tyder på at blåkveite er utsatt for høyt beitepress. Ungfisk er bare funnet i magene på tre arter (håkjerring, torsk og blåkveite selv), men sjøpattedyr som sel og hval kan være viktige predatorer på blåkveite.

